

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 11Co/12/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118201075
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 08. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Zoľáková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8118201075.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Zoľákovvej a členov senátu JUDr. Milana Majerníka a JUDr. Andreja Radomského, v právnej veci žalobcu: W.. G. N., L.. XX.XX.XXXX, J. V. XXXXX/XC, XXX XX G. - Nižná Šebastová, právne zastúpeného JUDr. Ladislavom Lukáčom, advokátom, IČO: 36 164 666, so sídlom Hlavná 17, 080 01 Prešov, proti žalovanej: W.. T. N.Á., L.. XX.XX.XXXX, J. V. XXXXX/XC, XXX XX G. - L. Š.R., právne zastúpenej JUDr. Františkom Komkom, advokátom, IČO: 37 941 054, so sídlom Hlavná 27, 080 01 Prešov, o nahradenie vyhlásenia vôle žalovanej na uzavretie dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č. k. 24C/5/2018-34 zo 14. mája 2018 takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok súdu prvej inštancie.

Priznáva žalovanej proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom zamietol žalobu a priznal žalovanej proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením.

2. 2.1 Súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca sa žalobou doručenou súdu 1. februára 2018 domáhal, aby súd nahradil vyhlásenie vôle žalovanej tak, že žalovaná uzatvára dohodu o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov v znení dohody, ktorá bola obsiahnutá v zmluve o budúcej dohode o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov uzavretej účastníkmi konania 21. novembra 2017, a ktorá tvorí neoddeliteľnú súčasť rozsudku.

2.2 Súd prvej inštancie vychádzal pri rozhodovaní zo skutočností, že žalobca a žalovaná sú bývalými manželmi, keďže ich manželstvo bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Prešov, sp. zn. 27P/494/2016 z 22. novembra 2017. Sporové strany uzatvorili 21. novembra 2017, teda deň pred konaním pojednávania o rozvoze manželstva zmluvu o budúcej dohode o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov, predmetom ktorej bolo budúce vyporiadanie hnutelných a nehnuteľných vecí patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Podľa článku 5., bod 5.1 účastníci dohody vyhlasujú, že touto dohodou sú vysporiadané všetky ich práva a povinnosti vyplývajúce z ich bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ako aj všetky ich vzájomné pohľadávky a záväzky týkajúce sa bezpodielového spoluvlastníctva manželov, a že splnením tejto dohody nemajú voči sebe žiadne pohľadávky a záväzky vyplývajúce z bezpodielového spoluvlastníctva manželov a neexistuje žiaden ďalší majetok tvoriaci ich bezpodielové spoluvlastníctvo manželov. Prílohou tejto zmluvy bola aj dohoda o zrušení a vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva. Žalobca vyzval žalovanú listom z 27. decembra 2017 na uzatvorenie dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

Žalovaná odmietla túto dohodu uzatvoriť z dôvodu, že ju považovala za nevýhodnú a navrhla zmeniť sumu peňažného vyrovnania, ktorú by mala vyplatiť žalobcovi.

2.3 Súd prvej inštancie mal z výsledkov vykonaného dokazovania preukázané, že došlo k uzatvoreniu zmluvy o budúcej dohode o vypořádání bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

2.4 Súd prvej inštancie predmet sporu právne posúdil podľa ustanovení § 39, § 50a ods. 1, 2, 3, § 143, § 143a ods. 1, 2, 3, § 148 ods. 1, § 149 ods. 1 a § 150 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“).

2.5 Vychádzajúc z uvedeného súd prvej inštancie posúdil zmluvu o budúcej dohode o vypořádání bezpodielového spoluvlastníctva z 21. novembra 2017 ako právny úkon, ktorý svojím obsahom a účelom odporuje ustanoveniam Občianskeho zákonníka týkajúcim sa vypořádania bezpodielového spoluvlastníctva manželov a zároveň ich obchádza; prieči sa aj dobrým mravom. Konštatoval, že rozsah bezpodielového spoluvlastníctva manželov je zmluvným stranám známy až momentom zániku bezpodielového spoluvlastníctva a dobrým mravom odporuje vynucovanie takejto budúcej dohody v priebehu trvania manželstva. Občiansky zákonník taxatívne upravuje možnosti úpravy bezpodielového spoluvlastníctva za trvania manželstva. Bezpodielové spoluvlastníctvo nevzniká na základe zmluvy, ani na jej základe nezaniká. Vzniká uzavretím manželstva a zaniká zánikom manželstva, dohodou ho možno len vypořadať. Preto úprava bezpodielového spoluvlastníctva nie je zaradená v časti záväzkového práva, ale v časti vlastníckeho práva a systematickým výkladom Občianskeho zákonníka možno dospieť k záveru, že zmluva o budúcej zmluve sa nevzťahuje na vypořádanie bezpodielového spoluvlastníctva. Navyše Občiansky zákonník používa výlučne pojem „dohoda o vypořádání bezpodielového spoluvlastníctva manželov“ a nie „zmluva o vypořádání bezpodielového spoluvlastníctva manželov.“ Jazykovým výkladom vychádzajúcim z analýzy slov a ich etymológie, dospel súd prvej inštancie aj k presvedčeniu, že zmluvu o budúcej „dohode“ nemožno uzavrieť, len zmluvu o budúcej zmluve. Dohodu o vypořádání bezpodielového spoluvlastníctva manželov teda možno platne uzatvoriť až po zániku bezpodielového spoluvlastníctva. Uzatvorenie dohody, prípadne zmluvy o budúcej dohode pred zánikom manželstva nie je prípustné. Takáto dohoda je pre rozpor so zákonom absolútne neplatná (§ 39 Občianskeho zákonníka). Súdna prax možnosť uzatvorenia takýchto dohôd ešte pred zánikom bezpodielového spoluvlastníctva manželov odmietla (a to aj pre prípad, ak by takéto dohody boli uzatvorené s odkladacou podmienkou nadobudnutia účinnosti až po zániku bezpodielového spoluvlastníctva), s poukazom na výslovné znenie zákonnej úpravy (§ 149 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Významné sú cieľ a zmysel vypořádania bezpodielového spoluvlastníctva manželov a skutočnosť, že pred jeho zánikom nie je známy presný rozsah spoločného majetku, ako aj obavy z možného obchádzania zákona, či vynucovania súhlasu od druhého manžela s rozvodom manželstva v takýchto prípadoch. Keďže súd posúdil zmluvu o budúcej dohode o vypořádání bezpodielového spoluvlastníctva manželov ako absolútne neplatný právny úkon, žalobu ako nedôvodnú zamietol.

2.6 Súd prvej inštancie rozhodol o náhrade trov konania podľa ustanovenia § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), v spojení s ustanovením § 262 ods. 2 CSP a s ohľadom na skutočnosť, že žalovaná bola v konaní plne úspešná, priznal jej proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorej rozhodne samostatným uznesením, ktorý vydá súdny úradník.

3. Proti tomuto rozsudku v celom rozsahu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Namietal, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázal na dôvodovú správu k Občianskemu zákonníku, v ktorej sa uvádza, že podľa novelizácie Občianskeho zákonníka zákonom č. 131/1982 Zb. sa uplynutím zákonnej trojročnej lehoty uplatnil právny režim § 149 ods. 4 na tú časť nevyporiadaného majetku bývalých manželov, ktorá sa aj napriek snahe súdu zistiť a vypořadať všetok majetok, nezahrnie do súdneho rozhodnutia (ale ani do dohody účastníkov). Mal za to, že už v tom čase právna teória pripúšťala výklad, podľa ktorého dohoda o čiastočnom vypořádání bezpodielového spoluvlastníctva manželov je platná a súčasne tento záver považoval za odporujúci tvrdeniu súdu o tom, že je dôležité poznať rozsah bezpodielového spoluvlastníctva manželov, a že samotná okolnosť poznania rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva manželov má vplyv na uzatváranie dohôd o vypořádání bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Preto je podľa neho v súlade so zákonom reálne presadzovať takú interpretáciu uzavierania dohody o vypořádání bezpodielového spoluvlastníctva manželov, podľa ktorej aj rozvádžajúci sa manželia môžu platne uzavrieť takúto dohodu s odkladacou podmienkou k okamihu zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov ich rozvodom. Tvrdil, že so žalovanou uzatvoril zmluvu o budúcej dohode o vypořádání bezpodielového spoluvlastníctva manželov, z ktorej jednoznačne vyplývalo, že táto dohoda

sa môže uzatvoriť len v prípade právoplatného rozvodu manželstva. Ohľadom záveru súdu prvej inštancie, v súlade s ktorým zmluvu o budúcej „dohode“ nemožno uzavrieť, len zmluvu o budúcej zmluve, konštatoval, že právne úkony sa už dlhú dobu posudzujú podľa ich obsahu, a nie podľa ich názvu. Domnieval sa, že po novelizácii Občianskeho zákonníka v roku 1982 došlo k prelomeniu súdnej praxe v tom, či je možné uzatvárať zmluvy so suspenzívnou podmienkou alebo pactum de contrahendo ohľadom vyporiadania majetku po rozvode manželstva. Na základe uvedených skutočností navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie. Zároveň si uplatnil náhradu trov konania.

4. K odvolaniu žalobcu sa vyjadrila žalovaná podaním z 3. júla 2018. Poukázala na výpoveď žalobcu obsiahnutú v odôvodnení rozsudku Okresného súdu Prešov, č. k. 9C/7/2018-50 z 10. mája 2018, z ktorej vyplýva, že problémy medzi ním a žalovanou nastali potom, keď po právoplatnosti rozsudku o rozvod manželstva žalovanú požiadal, aby uzatvorili dohodu o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov v zmysle ich predchádzajúcej zmluvy o budúcej dohode z 21. novembra 2017. Žalovaná to však odmietla urobiť, a teda aj rešpektovať predchádzajúcu dohodu napriek tomu, že žalobca aj z dôvodu uzatvorenia tejto dohody súhlasil s rozvodom manželstva s tým, že na pojednávaní v konaní o rozvod manželstva nebude spomínať mimomanželský pomer žalobkyne. Z tohto podľa nej vyplýva, že to bol práve samotný žalobca, ktorý si doslova „psychický vynútil“ súhlas od druhého manžela na uzatvorenie zmluvy o budúcej dohode o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov z 21. novembra 2017. Tvrdila, že túto dohodu považuje od samého začiatku za neplatnú a postoj a správanie sa žalovaného za účelové a majetnícke, uskutočnené v snahe získať spoločný majetok vo výške, ktorú si sám určil, a s ktorou nesúhlasí. Preto na dohodu reagovala listom doručeným právnenému zástupcovi žalobcu 5. januára 2018, na ktorý žalobca reagoval podaním predmetnej žaloby voči nej na súd. Ďalej žalovaná podotkla, že je ochotná vyporiadať bezpodielové spoluvlastníctvo manželov po rozvode manželstva dohodou za predpokladu, že dôjde k vyčísleniu spoločných peňažných príspevkov vynaložených na dokončenie rodinného domu, ktorý postavila s pomocou svojich rodičov ako hrubú stavbu so všetkými prvkami stavby a nosných konštrukcií ešte pred uzatvorením manželstva so žalobcom. Na základe uvedených skutočností žalovaná navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil v celom rozsahu ako vecne správny a zaviazal žalobcu zaplatiť jej náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

5. Krajský súd v Prešove rozsudkom, č. k. 11Co/71/2018-55 z 25. októbra 2018, potvrdil napadnutý rozsudok a priznal žalovanej proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení rozsudku konštatoval, že odvolateľ v podanom odvolaní neuviedol skutočnosti, s ktorými by sa okresný súd nevysporiadal, a ktoré by boli spôsobilé inak vyhodnotiť skutkový stav a následne prijať právne závery. Ďalej uviedol, že odôvodnenie okresného súdu je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj krajský súd. Žalobca v podanom odvolaní namietal nesprávne právne posúdenie vo vzťahu k platnosti zmluvy o budúcej dohode o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov uzatvorenej 21. novembra 2017, teda predtým ako bolo manželstvo účastníkov rozvedené rozsudkom Okresného súdu Prešov, sp. zn. 27P/494/2016 z 22. novembra 2017. Odvolací súd mal za to, že s námietkami zo strany žalobcu nemožno súhlasiť, keďže súd prvej inštancie komplexne dôsledne zhodnotil skutočnosti, ktoré je potrebné skúmať pri posudzovaní platnosti uvedenej zmluvy. Prvoinštančný súd sa dostatočne vysporiadal so zákonnými podmienkami a odôvodnil svoje úvahy, na základe ktorých dospel k záveru o nedôvodnosti žaloby žalobcu, na ktorých záver vzhľadom na ich podrobnosť a zrozumiteľnosť odvolací súd odkazuje. S poukazom na skutkové okolnosti prejednávanej veci a vykonané dokazovanie odvolací súd sa stotožnil so súdom prvej inštancie a jeho postup považoval za plne v súlade so zákonom. Odvolací súd neuznal opodstatnenosť argumentov odvolateľa, na ktorých založil svoje odvolacie dôvody a napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny. Odvolací súd rozhodol o trovách odvolacieho konania podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %. O výške trov rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

6. Proti tomuto rozsudku v celom rozsahu podal v zákonom stanovenej lehote dovolanie žalobca. Namietal, že odvolací súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Popritom dovolanie podal aj z dôvodu ustanoveného v § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Mal za to, že ani súd prvej inštancie, ani odvolací súd sa dôsledne nevysporiadali s jeho námietkou, z akého dôvodu nemožno

platne uzatvoriť dohodu s odkladacou podmienkou k okamihu zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov ich rozvodom počas trvania manželstva. Obdobne tak treba nahliadať aj na uzatváranie nepomenovaných tzv. atypických zmlúv, ako je napríklad zmluva o budúcej zmluve. Tvrdil, že v oboch prípadoch nejde o uzatvorenie dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov počas trvania manželstva, ale o uzatvorenie dohôd pre prípad, že nastane situácia, že dôjde k rozvodu manželstva a manželia si dohodnú, akým spôsobom si spoločný majetok vypořádajú. V súvislosti s tým poukázal na komentár k § 149 Občianskeho zákonníka uvedený v publikácii Komentár a vysvetlivky k Občianskeho právu vypracovaný kolektívom autorov pod vedením Prof. JUDr. Karola Planka, DrSc., z ktorého citoval, „Rovnako je v súlade so zákonom reálne presadzovať takú interpretáciu uzavierania dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva, podľa ktorej aj rozvádžajúci sa manželia môžu platne uzavrieť takúto dohodu s odkladacou (suspenzívnou) podmienkou (§ 34) k okamihu zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov ich rozvodom. To znamená, že až splnením suspenzívnej podmienky nastane situácia, ako keby dohodu uzavreli jej účastníci už ako rozvedení manželia.“ Domnieval sa, že obdoba dohody s odkladacou podmienkou je aj zmluva o budúcej zmluve, ktorú uzatvoril so žalovanou, keďže aj podľa tejto zmluvy nastanú účinky dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov až po zániku manželstva. Konštatoval, že za akési predmanželské zmluvy a predmanželské dohody je potrebné považovať dohody manželov o rozšírení alebo zúžení zákonom určeného rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva a dohody o správe spoločného majetku, ktoré si vyžadujú formu notárskej zápisnice. Podotkol, že nejde síce o typické predmanželské zmluvy, ale ide o zmluvy, ktoré počas trvania manželstva rozširujú alebo zúžia oproti zákonu určený rozsah bezpodielového spoluvlastníctva manželov, preto tvrdil, že analogicky treba vnímať aj dohody o spôsobe vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov po rozvode manželstva, ktoré manželia uzatvoria počas trvania manželstva. Na základe uvedených skutočností žalobca navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zrušil.

7. K dovolaniu žalobcu sa vyjadrila žalovaná podaním z 19. marca 2019. Poukázala na dôvodovú správu k ustanoveniu § 149 Občianskeho zákonníka, z ktorej vyplýva, že po zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov sa vykoná jeho vyporiadanie. Vyporiadať možno iba zaniknuté bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, bezpodielové spoluvlastníctvo nemožno vyporiadať vopred ešte pred jeho zánikom. Ďalej konštatovala, že predmetom vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva môže byť len ten majetok, ktorý patril do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, a ktorý existoval ku dňu jeho zániku ako spoločný majetok. Rozhodujúcim z hľadiska vyporiadania je deň zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov (napr. deň právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva alebo rozhodnutia súdu o zrušení bezpodielového spoluvlastníctva manželov), nie deň faktického rozchodu manželov. Zároveň zdôraznila, že bezpodielové spoluvlastníctvo manželov zaniká zo zákona na základe existencie stanovenej právnej skutočnosti alebo na základe právoplatného rozhodnutia súdu o jeho zrušení. Zánik bezpodielového spoluvlastníctva manželov na základe dohody manželov alebo jednostranného právneho úkonu zákon neumožňuje. Poukázala aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2 Cdo 83/1998, z ktorého vyplýva, že dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov sa musí týkať všetkého majetku tvoriaceho bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, ktorý existoval v čase zániku tohto spoluvlastníctva. Zároveň pripomenula, že s týmto právnym názorom sa stotožnil Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 2 M Cdo 5/2008, v ktorom uviedol, že cieľom vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov je vyporiadanie celého spoločného majetku manželov, ktorý podľa § 143 Občianskeho zákonníka patril do bezpodielového spoluvlastníctva manželov ku dňu zániku manželstva. Na základe uvedených skutočností žalovaná navrhla, aby dovolací súd dovolanie žalobcu zamietol, nakoľko podané dovolanie nie je dôvodné a napadnutý rozsudok je správny. Pokiaľ by dovolací súd rozhodol v zmysle jej návrhu uplatnila si náhradu trov dovolacieho konania pozostávajúcu z náhrady trov právneho zastúpenia vo výške 204,43 eur.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením, sp. zn. 2 Cdo 96/2019 z 30. januára 2020, zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 11Co/71/2018 z 25. októbra 2018 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení uznesenia konštatoval, že odvolací súd sa v odôvodnení vôbec nezaoberal odvolacou argumentáciou dovolateľa, ktorá si vyžadovala špecifickú odpoveď, a ktorá mohla mať eventuálne zásadný význam pre rozhodnutie vo veci. Ďalej uviedol, že z obsahu odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že ten sa pri svojej argumentácii pri posudzovaní predmetnej zmluvy v bode 21. zamerával na systematický výklad Občianskeho zákonníka. V zmysle tohto výkladu konštatoval, že zmluva o budúcej zmluve sa nevzťahuje na vypořádanie bezpodielového spoluvlastníctva. Na margo tejto argumentácie súdu prvej inštancie dovolací súd poznamenal, že

systematický výklad predpokladá určité objasnenie významu právnej normy z aspektu jej miesta v platnom právnom systéme, príslušnosť interpretovanej normy k určitému druhu právnych noriem a charakteru ich vzťahov k iným právnym normám, ako aj príslušnosť tejto normy k jednému z právnych odvetví, vrátane verejného, či súkromného práva. Vzhľadom na uvedené dovolací súd konštatoval, že v danom prípade absentuje zo strany súdu prvej inštancie akým spôsobom, resp. akým právnym postupom dospel k výkladu, ktorého výsledkom bolo konštatovanie, že zmluva o budúcej zmluve sa nevzťahuje na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva. Dovolací súd ďalej poukázal aj na jazykový výklad súdu prvej inštancie v bode 22. odôvodnenia. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na to, že Občiansky zákonník používa pojem dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov a nie zmluva, pričom jazykovým výkladom, vychádzajúcim z analýzy slov a ich etymológie dospel k presvedčeniu, že zmluvu o budúcej „dohode“ nemožno uzavrieť. Dovolací súd k predmetnej argumentácii uviedol, že jazykový výklad, o ktorý sa súd prvej inštancie taktiež oprel, nerieši predmetnú problematiku, ale iba to, či sa v danom prípade jedná o dohodu alebo o zmluvu, tzn. jazykový výklad rieši iba pojmový vzťah. Rovnako dovolací súd považoval za dôležité poukázať aj na argumentáciu súdu prvej inštancie uvedenú v bode 23., v rámci ktorej uviedol, že súdna prax možnosť uzavretia takýchto dohôd ešte pred zánikom bezpodielového spoluvlastníctva manželov odmietla. V tejto súvislosti dovolací súd poznamenal, že uvedené konštatovanie je všeobecné, pretože zo strany súdu prvej inštancie nedošlo ku konkretizácii, aká súdna prax, resp. aká judikatúra vyšších súdnych autorít dospela k vyššie uvedenému konštatovaniu, tzn., že pri danej argumentácii absentuje akýkoľvek odkaz na príslušnú judikatúru zaoberajúcu sa uzavretím dohôd ešte pred zánikom manželstva. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že vzhľadom na to, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, a teda sa nezaoberal argumentáciou dovolateľa predostretou aj v odvolacom konaní, tak má za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné a arbitrárne, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Dovolateľovi bolo znemožnené realizovať jemu patriace procesné oprávnenia postupom odvolacieho súdu, na ktorý možno primerane aplikovať závery vyjadrené v Stanovisku publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, v jeho druhej vete. Vzhľadom k tomu, že dovolací súd vyhovel dovolacej námietke vyplývajúcej z § 420 písm. f) CSP, tak sa dovolacím dôvodom vyplývajúcim z § 421 ods. 1 písm. b) nezaoberal.

9. Súd prvej inštancie prípisom z 3. júna 2020 predložil spis odvolaciemu súdu na rozhodnutie v zmysle uznesenia Najvyššieho súdu, sp. zn. 2Cdo 96/2019 z 30. januára 2020.

10. Po vrátení veci dovolacím súdom odvolací súd opakovane preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie mu predchádzajúce v súlade s ustanovením § 379 a nasl. CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné. Odvolací súd správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie posudzoval z pohľadu právnej kvalifikácie podľa § 143 a nasl. Občianskeho zákonníka.

11. Z rozhodnutia odvolacieho súdu je zrejmé, že rozsudok odvolacieho súdu bol zrušený z dôvodu, že odvolací súd sa v odôvodnení vôbec nezaoberal odvolacou argumentáciou dovolateľa, ktorá si vyžadovala špecifickú odpoveď a ktorá mohla mať eventuálne zásadný význam pre rozhodnutie vo veci.

12. Žalobca sa v prejednávanej veci domáhal, aby súd nahradil vyhlásenie vôle žalovanej tak, že žalovaná uzatvára dohodu o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov v znení dohody, ktorá bola obsiahnutá v zmluve o budúcej dohode o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov uzatvorenej stranami sporu 21. novembra 2017, a ktorá tvorí neoddeliteľnú súčasť rozsudku.

13. Podľa § 50a ods. 1 Občianskeho zákonníka účastníci sa môžu písomne zaviazat', že do dohodnutej doby uzavrujú zmluvu; musia sa však pritom dohodnúť o jej podstatných náležitostiach.

Podľa § 50a ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak do dohodnutej doby nedôjde k uzavretiu zmluvy, možno sa do jedného roka domáhať na súde, aby vyhlásenie vôle bolo nahradené súdnym rozhodnutím. Právo na náhradu škody tým nie je dotknuté.

Podľa § 50a ods. 3 Občianskeho zákonníka, tento záväzok zaniká, pokiaľ okolnosti, z ktorých účastníci pri vzniku záväzku vychádzali, sa do tej miery zmenili, že nemožno spravodlivo požadovať, aby sa zmluva uzavrela.

14. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

15. Podľa § 143a ods. 1 Občianskeho zákonníka manželia môžu dohodou rozšíriť alebo zúžiť zákonom určený rozsah bezpodielového spoluvlastníctva. Obdobne sa môžu dohodnúť aj o správe spoločného majetku.

Podľa § 143a ods. 2 Občianskeho zákonníka manželia sa môžu dohodnúť, že vyhradia vznik bezpodielového spoluvlastníctva ku dňu zániku manželstva.

Podľa § 143a ods. 3 Občianskeho zákonníka dohoda podľa odsekov 1 a 2 vyžaduje formu notárskej zápisnice. Manželia sa môžu voči inej osobe na túto dohodu odvolať len vtedy, ak jej je táto dohoda známa.

16. Podľa § 148 ods. 1 Občianskeho zákonníka zánikom manželstva zanikne i bezpodielové spoluvlastníctvo manželov.

17. Podľa § 149 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak zanikne bezpodielové spoluvlastníctvo, vykoná sa vyporiadanie podľa zásad uvedených v § 150.

18. Z obsahu spisu má odvolací súd za preukázané, že žalobca a žalovaná uzatvorili 21. novembra 2017 zmluvu o budúcej dohode o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov a rozsudkom, č. k. 27P/494/2016-29 z 22. novembra 2017, bolo ich manželstvo rozvedené.

19. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že bezpodielové spoluvlastníctvo manželov v dôsledku zániku ich manželstva rozvodom zaniklo právoplatnosťou rozsudku súdu vo výroku o rozvode manželstva. Keďže sa sporové strany ako účastníci konania vzdali odvolania výslovne do zápisnice, predmetný rozsudok nadobudol právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom, teda sporovým stranám v prejednávanej veci.

20. S ohľadom na skutočnosť, že vyporiadať možno iba zaniknuté bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, až po tomto doručení rozsudku bolo možné vykonať vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva sporových strán. Rovnaký právny názor prezentoval aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení, sp. zn. 2 Cdo 176/2011 z 31. októbra 2012, podľa ktorého predmetom vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov je všetko, čo do toho spoluvlastníctva patrilo a čo existovalo ku dňu jeho zániku. Pri oceňovaní (hnutelých a nehnuteľných) vecí patriacich do vyporiadavaného bezpodielového spoluvlastníctva sa vychádza zo stavu vecí ku dňu zániku bezpodielového spoluvlastníctva, avšak z ceny v čase, kedy dochádza k vyporiadaniu.

21. Vzhľadom na uvedené sa odvolací súd nestotožňuje s názorom žalobcu, ktorý má za to, že právna teória pripúšťa výklad, podľa ktorého dohoda o čiastočnom vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov je platná a súčasne tento záver považuje za odporujúci tvrdeniu súdu o tom, že je dôležité poznať rozsah bezpodielového spoluvlastníctva manželov, a že samotná okolnosť poznania rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva manželov má vplyv na uzatváranie dohôd o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

22. Odvolací súd dáva do pozornosti uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2M Cdo 5/2008 z 29. apríla 2009, v súlade s ktorým cieľom vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov je vyporiadanie celého spoločného majetku manželov, ktorý podľa § 143 Občianskeho zákonníka patril do bezpodielového spoluvlastníctva ku dňu zániku manželstva. Dohoda iba o časti bezpodielového spoluvlastníctva by pri súdnom vyporiadaní znemožnila komplexne usporiadať majetkové vzťahy medzi manželmi so zreteľom ku všetkým hľadiskám obsiahnutým v zásadách uvedených v § 149 v spojení s § 150 Občianskeho zákonníka. Súd musí pri vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov zohľadniť všetok majetok existujúci ku dňu jeho zániku, ak keď sa ohľadne neho účastníci už dohodli a rozdelili si ho.

23. Rovnako sa odvolací súd nestotožňuje ani s tvrdením žalobcu, že je v súlade so zákonom reálne presadzovať takú interpretáciu uzavierania dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov, podľa ktorej aj rozvádžajúci sa manželia môžu platne uzavrieť takúto dohodu s odkladacou podmienkou k okamihu zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov ich rozvodom.

24. Odvolací súd konštatuje, že hoci podľa súčasnej právnej úpravy je manželom umožnené zmluvne modifikovať zákonný rozsah bezpodielového spoluvlastníctva, zákonný obsah práv a povinností spojených so správou spoločného majetku a tiež okamih vzniku bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vzájomné vzťahy vyplývajúce z bezpodielového spoluvlastníctva si manželia môžu upraviť odchylné od zákona iba na základe dohody podľa § 143a Občianskeho zákonníka, ktorá musí byť pod sankciou absolútnej neplatnosti uzatvorená formou notárskej zápisnice.

25. Odvolací súd zároveň zdôrazňuje, že dohody uzatvárané podľa § 143a Občianskeho zákonníka musia zároveň rešpektovať kogentnosť občianskoprávnej úpravy bezpodielového spoluvlastníctva, v dôsledku čoho dohoda, ktorá by problematiku majetkových vzťahov medzi manželmi upravovala odchylné od medzí zákonnej úpravy, by bola neplatná pre rozpor so zákonom.

26. Hoci odvolací súd nespochybňuje tvrdenie žalobcu, že právne úkony sa už dlhú dobu posudzujú podľa ich obsahu, a nie podľa ich názvu, súčasne uvádza, že zmluvu o budúcej dohode o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov uzatvorenú počas trvania manželstva sporových strán a pred zánikom ich bezpodielového spoluvlastníctva ako zmluvu upravujúcu majetkové vzťahy medzi manželmi nemožno podriaďiť pod žiadnu z dohôd obsiahnutých v § 143a Občianskeho zákonníka. Keďže výpočet týchto dohôd je taxatívny, v dôsledku čoho žiadna iná dohoda medzi manželmi týkajúca sa majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov nie je prípustná, odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej, že zmluva o budúcej dohode o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov je pre rozpor so zákonom absolútne neplatná.

27. Nad rámec uvedeného odvolací súd konštatuje, že tento jeho záver nijako neznemožňuje sporovým stranám, v prípade ich záujmu vyporiadať zaniknuté bezpodielové spoluvlastníctvo dohodou.

28. Z uvedených dôvodov mal odvolací súd za to, že žalobcom uplatnené odvolacie dôvody nie sú spôsobilé privodiť zmenu, či zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie.

29. Správnemu rozhodnutiu súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby zodpovedá aj súvisiaci výrok o trovách konania.

30. Na základe uvedených skutočností považuje odvolací súd odvolanie žalobcu za nedôvodné a vzhľadom na uvádzané dôvody odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 ods. 1, 2 CSP rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

31. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1, 2 CSP a ustanovením § 262 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že v odvolacom konaní bola žalovaná úspešná v celom rozsahu a zároveň žalobca v odvolacom konaní úspech nemal, preto súd priznal žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania rozhodne v zmysle ustanovenia § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku.

32. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).